

VU: Luc Van Gasse - Algemeen directeur erkenningnummer: P409153 afzendadres: Lindestraat 123A - 2880 Bornem

België - Belgique
P.B.
2800 Mechelen 1
BC 6673

't Krijtlijntje wil via het verstrekken en duiden van informatie aan de personeelsleden en leden van de schoolraden bijdragen tot een grotere betrokkenheid en participatie bij het bestuur van scholengroep Rivierenland.

IN DIT NUMMER

- p 1. nieuwe scholen
- p 2-4. nieuwe raad van bestuur
- p 5. creatief schrijven
- p 6-7. zinvol onderwijzen
- p 8. ta den biezerd stroopt de pijpen op in het nielse broek

nieuwe scholen

De inschrijvingsproblematiek in de scholen begint een jaarlijks terugkerend fenomeen te worden. Dit jaar echter kwam het tekort aan klaslokalen als grootste knelpunt sterk naar voor. De focus kwam daarbij te liggen op de grootsteden.

In scholengroep Rivierenland kunnen wij anders ook wel meespreken van een lokalentekort. Verschillende van onze scholen kampen echt met een gebrek aan ruimte. Het scherpste wordt dit ongetwijfeld aangevoeld in onze basisscholen. Tot vandaag hebben wij in onze scholengroep geen 'volzet' verklaringen in het gewoon basisonderwijs moeten uitspreken, maar de dreiging om hiertoe te moeten overgaan is in enkele van onze basisscholen echt reëel. Naast het tekort aan lokalen kampen een aantal scholen met zeer verouderde gebouwen.

De forse stijging van het leerlingenaantal in onze basisscholen ligt hieraan vanzelfsprekend aan de grondslag van. In het gewoon basisonderwijs steeg het leerlingenaantal tussen 2000 en vandaag van 2909 naar 3206 vandaag. Binnen onze scholengroep zullen in 2010 twee nieuwe schoolgebouwen geopend worden: een nieuwbouwproject voor 't Hinkelpad in Bornem met 6 klaslokalen en een polyvalente zaal. In het Atheneum Boom werden de paviljoenen van 1958 afgebroken en zullen de leerlingen vanaf volgend schooljaar kunnen beschikken over een grote polyvalente zaal en een open leerhuis. In de nieuwbouw is ook het nieuwe CLB-gebouw geïntegreerd.

Daarnaast staan er nog drie goedgekeurde bouwprojecten op stapel. Het project voor bijkomende klassen in Basisschool Boom Park wordt op 1 april formeel opgestart. Dit is een van de zogenaamde DBMF-projecten.

Voor het buitengewoon onderwijs zijn in opstartfase: 12 klaslokalen in de Rozenlaan voor leerlingen type 1 (bouwvergunning is goedgekeurd) en 12 klaslokalen voor leerlingen type 8 op het domein Den Biezerd in Niel (architectenbureau is aangeduid). Deze projecten zijn onderdeel van een masterplan voor het lager en secundair buitengewoon onderwijs. Bedoeling hiervan is om de versnipperde locaties terug te brengen tot 3 domeinen, met

een logische verticale samenhang.

Onze scholengroep heeft aan de Raad van het GO! voor de komende jaren vijf prioritaire bouwprojecten voorgelegd. De keuze is daarbij doelbewust gelegd op het creëren van nieuwe leslokalen. Dat betekent bijvoorbeeld ook dat er geen ruimte is om op de terechte vraag voor sportinfrastructuur.

Deze vijf projecten zijn:

- Vernieuwbouw voor buitengewoon onderwijs op campus Groenlaar;
- Nieuwe klaslokalen en polyvalente ruimte voor Himo in Willebroek;
- Nieuwe klaslokalen en polyvalente ruimte voor campus Blokkendoos in Aartselaar;
- Nieuwe klaslokalen en polyvalente ruimte voor campus 't Krekeltje in Boom;
- Nieuwe lokalen voor Atheneum Willebroek en CVO op campus Vaartland.

De beslissingen over nieuwbouw worden genomen door de Raad van het GO! De lijst van prioritaire projecten die door de 28 scholengroepen wordt ingediend, is natuurlijk veel groter dan de middelen die door de Vlaamse Regering worden toegekend.

De hoop is dat de eerste twee projecten nog voor de grote vakantie worden goedgekeurd, zodat nog dit jaar via de Vlaamse Bouwmeester de procedure voor de aanstelling van een architectenbureau kan opgestart worden. Maar ook als binnen enkele jaren deze projecten allemaal zouden gerealiseerd zijn, blijft in veel van onze scholen een tekort aan lokalen bestaan. Hopelijk beseft de minister van onderwijs dat de nood aan nieuwe scholen zich niet beperkt tot Antwerpen en Brussel!

Luc Van Gasse
Algemeen Directeur

nieuwe raad van bestuur

GO!: één net, één pedagogisch project met 28 scholengroepen

Op 1 april treedt de nieuwe raad van bestuur van scholengroep Rivierenland aan. Dat is een unieke gelegenheid om even stil te staan bij de werking van het GO! en de scholengroep(en). Zeker nu ons net twintig jaar jong is, lijkt het tijd om even terug te blikken. Voor elk personeelslid is het immers belangrijk om te weten in welke organisatie hij/zij werkt.

Wij kondigen u ook nu al aan dat wij in het nummer van juni de leden van onze Raad van Bestuur zullen voorstellen.

Pedagogisch Project

van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (PPGO)

Het PPGO staat voor een dynamisch mens- en maatschappijbeeld en het beoogt de vorming van vrije mensen, die:

- een fundamenteel zelfvertrouwen hebben, dat steunt op authenticiteit en integriteit;
- een open geest hebben, zonder vooroordelen, met belangstelling en respect voor ieders mening;
- mondig zijn, zodat ze hun ideeën helder en juist kunnen vertolken;
- bereid zijn tot levenslang en levensbreed leren;
- getuigen van intellectuele, emotionele, esthetische en ethische bewogenheid;
- zich betrokken weten bij de sociale werkelijkheid en de maatschappelijke ongelijkheden: opkomen voor de eerbiediging van de Rechten van de Mens en zijn fundamentele vrijheden, voor sociale rechtvaardigheid en voor democratische instellingen;
- de gelijkwaardigheid van mensen en de emancipatie van elk individu niet enkel als principe huldigen, maar zich ook inspannen om ze te verwezenlijken.

NEUTRALITEIT NAAR ACTIEF PLURALISME

Het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap is gehouden tot neutraliteit. Dat houdt in: de eerbiediging van de filosofische, ideologische en godsdienstige opvattingen van de leerlingen en hun ouders. 'Neutraal' wordt door de grondwetgever niet opgevat als 'waardevrij' of 'vrijblijvend'. Het GO! is niet gebonden aan een levensbeschouwelijke 'richting'. Het is evenmin verbonden met een ideologische groep. Mensen van alle overtuigingen zijn welkom in het GO! en hun eigenheid wordt er ge-respecteerd. Het GO! beschouwt het actief omgaan met deze diversiteit als een meerwaarde en als een pijler van zijn onderwijs. Via dit actief pluralisme beklemtoont het GO! dat de mensheid, ondanks alle verschillen, verbonden is door gemeenschappelijke waarden en doelen.

van Rijksonderwijs naar onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

Tot 1988 waren onze scholen 'staatscholen'. De onderwijsminister was de grote baas en besliste over alle belangrijke zaken. De aanstelling van het personeel bijvoorbeeld gebeurde door de minister zelf. Vanaf 1988 heeft de Vlaamse Gemeenschap de bevoegdheid om onderwijs in te richten overgedragen aan 'het Gemeenschapsonderwijs'.

Het Vlaamse Parlement maakte in 1998 volgende evaluatie:

Toen in 1988 het Bijzonder Decreet betreffende de ARGO tot stand kwam, betekende dit noch min noch meer een revolutie voor het toenmalige Rijksonderwijs. Van een sterk gecentraliseerde, door de minister zelf geleide organisatie werd overgestapt naar een beheersstructuur van een autonome rechtspersoon, waarbij de bevoegdheid van inrichtende macht op twee niveaus werd gelegd: de Centrale Raad, met een uitgebreide reeks beslissingsbevoegdheden en een belangrijke controle- en voogdijfunctie, en de lokale raden, waar, binnen de door de Centrale Raad getrokken klijtlijnen, door deels verkozen en deels gecoöpteerde raadsleden, het beleid concreet gestalte moest worden gegeven.

Bijna tien jaar later kan worden vastgesteld dat deze

omwenteling positief kan worden geëvalueerd. De bureaucratische logheid van het dirigistische Rijksonderwijs maakte plaats voor soepeler structuren waarin de gebruikers van het Rijks-, inmiddels Gemeenschapsonderwijs geworden, ieder op hun niveau zelf konden beslissen. Door de verzelfstandiging van de ARGO t.o.v. de minister kon voortaan onafhankelijker worden opgetreden, waarbij het belang van het Gemeenschapsonderwijs als enige leidraad kon gelden.

Maar datzelfde parlement vond het ook nodig om een nieuwe structuur uit te tekenen. Over het waarom lezen wij in de parlementaire stukken van 1998:

Niemand zal ervoor pleiten de klok terug te draaien. Maar er kan niet kan worden ontkend dat de decreetgever in 1988 niet ver genoeg is kunnen gaan: de al genoemde principes van decentralisering, responsabilisering en democratisering werden immers niet consequent doorgevoerd. Zo werd uiteindelijk voor de lokale raden te weinig beleidsruimte gecreëerd, waardoor het voor de Centrale Raad, die zich in de feiten dan ook met het dagelijks beheer van het ganse Gemeenschapsonderwijs moest blijven bezighouden, onmogelijk werd om te werken aan een algemeen, toekomstgerichte beleid. Te weinig werd aan algemeen management gedaan, te fragmentarisch werd aan een strategie voor het hele Gemeenschapsonderwijs gewerkt.

20 jaar gemeenschapsonderwijs, 10 jaar GO!

Op 14 juli 1998 heeft het Vlaams Parlement het nieuwe bijzonder decreet betreffende het Gemeenschapsonderwijs goedgekeurd. De bevoegdheden worden daardoor op drie niveaus gelegd (citaat uit memorie van toelichting):

- Het lokaal niveau van de school met de directeur als beslissingsorgaan en de schoolraad als adviesorgaan;
- Het meso-niveau van de scholengroep met de Raad van Bestuur en de Algemene vergadering als beslissingsniveau en het college van directeurs en de algemeen directeur die beleidsvoorbereidend en beleidsuitvoerend werken, maar ook een aantal autonome bevoegdheden hebben;
- Het niveau van de Vlaamse Gemeenschap met de Raad van het Gemeenschapsonderwijs en de Afgevaardigde bestuurder.

scholengroepen: het belangrijkste bestuursniveau!

In de memorie van toelichting van het bijzonder decreet lezen wij over het waarom van deze structuur: *“Indien wij het Gemeenschapsonderwijs voldoende attractief, slagvaardig en competitief willen laten zijn om het ook in de 21ste eeuw zijn grondwettelijke rol te laten spelen, dan moeten aangepaste organisatiestructuren en dito verantwoordelijkheidsstoeuwijzingen worden uitgetekend.*

Op te merken valt wel dat de belangrijkste bevoegdheden op het meso-niveau zitten. Daar wordt het onderwijsbeleid concreet gestalte gegeven, met inbegrip van de bevoegdheden van de scholen-gemeenschappen van het secundair onderwijs.

De scholengroep heeft ook de bevoegdheid van inrichtende macht over de scholen van de verschillende niveaus, de internaten en het centrum voor leerlingenbegeleiding.

Wij werken nu 10 jaar binnen de structuren van het nieuwe onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Binnen scholengroep Rivierenland trachten wij te werken op basis van beleidsprioriteiten. Deze prioritaire projecten sluiten vaak nauw aan bij de prioriteiten van het algemeen strategisch plan van het GO! . Anderzijds willen wij ook eigen beleidsprioriteiten realiseren, op basis van de behoeften van de scholen en de noden binnen de regio Rivierenland.

Alvast in onze scholengroep kunnen wij stellen dat wij de opdracht en de mogelijkheden die het Vlaamse Parlement ons geeft, maximaal hebben gebruikt om onze scholen ‘attractief, slagvaardig en competitief’ te laten zijn. Het feit dat wij op een hele reeks beleidsdomeinen het werk groeperen op het niveau scholengroep illustreert dit ten volle.. Scholen krijgen hierdoor meer tijd en middelen voor hun eerste taak: het pedagogisch werk met de leerlingen en cursisten. En ook op dit vlak wil de scholengroep de scholen stimuleren naar een moderne en vernieuwende school- en klaswerking.

het bestuur van scholengroep Rivierenland

Het Vlaamse Parlement heeft met het bijzonder decreet ook uitdrukkelijk de ambitie gehad om aan het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschappen democratische structuren te geven. Daarom worden er verkiezingen georganiseerd:

- **De schoolraad** op niveau van de school;
- **De Raad van Bestuur** op niveau van de scholengroep;
- **De Raad van het GO!** op niveau van de Vlaamse Gemeenschap (Vlaanderen en Brussel Hoofdsteljk Gewest).

De verkiezing van de Raden van Bestuur gebeurt door de leden van de schoolraden. Drie leden worden door het college van directeurs voor coöptatie voorgedragen aan de zes verkozenen. Binnen onze scholengroep hebben de verschillende geïnteresseerde kandidaten voor de nieuwe Raad van Bestuur op een informeel overleg onder elkaar afspraken gemaakt. Zes kandidaten hebben hun kandidatuur gehandhaafd, drie kandidaten werden door het college van directeurs voor coöptatie voorgedragen en drie geïnteresseerden zullen als 'deskundigen' alle vergaderingen van de raad van bestuur bijwonen.

het bestuur van scholengroep Rivierenland

Het Vlaamse Parlement heeft met het bijzonder decreet ook uitdrukkelijk de ambitie gehad om aan het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschappen democratische structuren te geven. Daarom worden er verkiezingen georganiseerd:

- **De schoolraad** op niveau van de school;
- **De Raad van Bestuur** op niveau van de scholengroep;
- **De Raad van het GO!** op niveau van de Vlaamse Gemeenschap (Vlaanderen en Brussel Hoofdsteljk Gewest).

De verkiezing van de Raden van Bestuur gebeurt door de leden van de schoolraden. Drie leden worden door het college van directeurs voor coöptatie voorgedragen aan de zes verkozenen. Binnen onze scholengroep hebben de verschillende geïnteresseerde kandidaten voor de nieuwe Raad van Bestuur op een informeel overleg onder elkaar afspraken gemaakt. Zes kandidaten hebben hun kandidatuur gehandhaafd, drie kandidaten werden door het college van directeurs voor coöptatie voorgedragen en drie geïnteresseerden zullen als 'deskundigen' alle vergaderingen van de raad van bestuur bijwonen.

De Raad van Bestuur van scholengroep Rivierenland vergadert 10 tot 11 maal per jaar, meestal op de tweede dinsdag van de maand. Elk jaar worden om en bij de 200 formele beslissingen genomen die tot de bevoegdheden van de Raad van Bestuur behoren. Deze bevoegdheden staan beschreven in art. 23 van het bijzonder decreet en hebben betrekking op: algemeen beleid (bv oprichting of afschaffing van scholen), pedagogisch beleid (bv programmatie van studierichtingen), personeelsbeleid (bv benoeming in wervingsambten, aanstelling directeurs en algemeen directeur), materieel en financieel beleid (bv formuleren van voorstellen voor nieuwbouw, goedkeuring begroting en jaarrekening).

Zoals u in de memorie van toelichting kan lezen heeft De Raad van Bestuur (noch de individuele leden) geen operationele bevoegdheden. Deze bevoegdheden behoren tot de algemeen directeur en het college van directeurs. Alle agendapunten die besproken worden op de Raad van Bestuur worden grondig voorbereid onder de verantwoordelijkheid van de algemeen directeur en vooraf besproken op het college van directeurs. Het college van directeurs vergadert meestal een week voor de Raad van Bestuur, dus meestal op de eerste dinsdag(voormiddag) van de maand.

Binnen onze scholengroep heeft de Raad van Bestuur de voorbije jaren de ambitie gehad om vooral aandacht te hebben voor de langere termijnvisie. Dat is ook in andere organisaties (zowel in de openbare sector als privé) de belangrijkste rol voor een raad van bestuur: oog hebben voor de belangen van de aandeelhouders (hier bij ons de ouders) en de organisatie (bij ons de scholen) op langere termijn. In de missie van onze scholengroep hebben wij dat verwoord als

'Als inrichtende macht creëert scholengroep Rivierenland voor haar slagkrachtige en effectieve onderwijsinstellingen de best mogelijke voorwaarden om op duurzame wijze kwaliteitsonderwijs - met realisatie van maximale leerwinst en zelfontplooiingskansen voor elk individu - aan te bieden.'

Shany De Haes uit Atheneum Willebroek gelauwerd op VIP-gala van het Onderwijs van de Vlaamse gemeenschap!

Onder de genodigden op het VIP-gala van het GO! bevonden zich Shany De Haes en haar klasgenootjes. Shany was met haar kortverhaal 'Pesterij is niet leuk' genomineerd voor de taalwedstrijd die het GO! voor al haar scholen had uitgeschreven.

Het ging om een wedstrijd 'creatief schrijven' voor alle leerlingen uit het GO! Onderwijs van de Vlaamse gemeenschap, zowel kinderen uit het basisonderwijs als jongeren uit het secundair onderwijs. Deelnemen kon op twee manieren: ofwel bedachten de deelnemers een vervolg en een slot aansluitend op de aanzetten die door drie auteurs werden geleverd, ofwel schreven de jongeren een eigen kortverhaal. Beide opties dienden in ieder geval te kaderen binnen het thema '**Geen muren, geen grenzen, allemaal burens en unieke mensen**', dat nauw aansluit bij het pedagogisch project van het GO!. Shany koos voor de laatste mogelijkheid, namelijk het zelf bedenken van een kortverhaal. In haar tekst behandelt ze het thema 'pesten', waaraan op school ook heel wat aandacht wordt besteed. Zij geeft de lezer dan ook een duidelijke boodschap mee: pesten kan absoluut niet! Het maakt alles kapot en zorgt alleen maar voor ellende.

Na enkele maanden ongeduldig wachten kreeg Shany dan het bericht dat zij genomineerd was en samen met haar klasgenoten naar het VIP-gala van het GO! mocht. Hiermee onderstreept het Onderwijs van de Vlaamse gemeenschap nog maar eens haar slogan 'Bij ons is elke leerling een VIP!'.

De zenuwen gierden de leerlingen van Atheneum Willebroek door de keel tijdens de prijsuitreiking. Het gejuich van de enthousiaste jongens en meisjes weerklonk luid doorheen de KVS, toen bleek dat Shany's verhaal tot de beste vijf ingezonden verhalen behoorde.

Als vanzelfsprekend werd 's anderdaags ook nog eens een feestje georganiseerd op school: Shany en haar klasgenoten mochten het glas (frisdrank) heffen op dit schitterend resultaat. Mevr. De Bruyn, leerkracht van deze jongeren was terecht trots op haar pupillen. Onder haar impuls hadden zij hun creatief talent aangesproken en op deze wijze aangetoond dat de leerlingen van 1B tot grootse prestaties in staat zijn. Laat de volgende wedstrijd maar komen...

Enkele stukjes uit Shany's verhaal:

PESTERIJ IS NIET LEUK

Geschreven door Shany De Haes (Atheneum Willebroek, 1B1)

Op de middelbare school BRAM gebeurde er nooit iets tot op de dag dat Radka van Camphout de klas binnenkwam. Die had een grote puist op haar gezicht. Iedereen begon haar te pesten.

Tim Roelaart noemde haar: gemene heks omdat hij haar zo gemeen vond. Tom Kroetels en nog een paar anderen, noemden haar Puistenkop. Maar Radka leefde ermee; dat was ze al gewoon. De leraren merkten niets. Dit ging zo nog weken door en door en door tot op een dag Radka het beu werd en het tegen juf Krekel zei. ...

EEN WEEK LATER

Een week later was ze nog niet naar school gekomen.

Leen, haar enige vriendin, ging haar thuis bezoeken.

Ze kwam aan Radka's huis en haar moeder zei dat ze al een week vermist was. De politie deed haar best om haar te vinden.

De pesters van het vierde jaar waren al een week niet op school. Dus die konden er iets mee te maken hebben! De politie ging naar hun ouders, maar hun ouders zeiden dat ze al een week weg waren. Leen kon niet meer volgen. Waar zat Radka? Waar zaten de pesters van het vierde jaar? Leeft Radka nog? Was ze ontvoerd?...

EEN PAAR WEKEN LATER

Op maandagochtend om 8 uur komt er een bedeesd meisje de speelplaats opgelopen.

Leen herkent meteen haar vriendin Radka van Camphout en loopt ernaar toe.

Ze is blij Radka terug te zien, maar Leen merkt dat er iets anders is aan haar.

Leen vraagt: wat is er met jou gebeurd? Radka vertelt dat ze een ingreep heeft laten doen om de puist te laten verwijderen.

Ze is erg mooi, nu ze geen puist meer heeft!

Samen lopen ze de klas binnen. Het is erg donker en leeg wanneer Radka binnen stapt. Iedereen roept plots: SURPRISE! WELKOM TERUG RADKA!!!

Radka schrikt een beetje, maar is erg blij met deze verrassing. Ze krijgt van enkele kinderen en leraren cadeautjes. Het werd een groot feest met koekjes, drankjes, slingers en alles erop en eraan.

Radka vertrok met een opgelucht hart naar huis en vertelde haar ouders het goede nieuws en ze ging zonder schrik naar school.

Ze werd nooit of te nooit meer gepest. Ze werd zelfs dikke vrienden met de jongens die haar vroeger pesten. Alles was weer normaal!

zinvol onderwijzen

Woensdag 17 maart werd de vierde pedagogische studiedag van onze basisscholen georganiseerd. Alle kleuterjuffen, onderwijzers, bijzonder leerkrachten, zorgcoördinatoren en directies behandelen op dergelijke studiedag een aantal onderwerpen. Bedoeling is natuurlijk de eigen klas- en schoolpraktijk te verbeteren. Natuurlijk zijn een aantal zaken echt specifiek voor kleuter- en lager onderwijs. Toch gaat het ook heel vaak over een 'visie' op onderwijs en klaswerking én dat geldt natuurlijk ook voor het secundair onderwijs, het volwassenonderwijs,...

kernvragen

De nieuwe vakoverschrijdende eindtermen voor ICT werden voor de 135 deelnemers van het lager onderwijs als opwarmertje gereserveerd. Belangrijk daarbij is de visie dat ICT aanleren op zich niet de doelstelling mag zijn, maar dat ICT best geïntegreerd wordt in de dagelijkse lespraktijk. En natuurlijk kon op deze studiedag een duiding van de nieuwe leerplannen wereldoriëntatie niet ontbreken.

Maar wij willen in deze bijdrage even focussen op het werk van de 75 kleuteronderwijzers op die pedagogische werkdag. Iedereen weet dat de tijd van de kleutertuin al lang achter ons ligt. Maar wie niet dagelijks met de kleuterklas te maken krijgt, schrikt toch wel even van de onderbouwde aanpak.

Ook een kleuteronderwijzer stelt zich telkens de kernvraag: "welke doelen ga ik activeren?" Naarmate het schooljaar vordert komen daar nog vragen bij in het genre van: "welke doelen zijn bereikt en welke moeten nog (of opnieuw) behandeld worden?"

de lijm

In de kleuterklassen wordt sterk thematisch gewerkt. Toch zijn deze thema's enkel de lijm (of het middel) om de doelstellingen te bereiken.

6 t krijtlijntje

De keuze van het thema:

- kan via de kleuters komen.
- kan in samenspraak met de kleuters bepaald worden.
- kan gekozen worden naar aanleiding van een actuele gebeurtenis.
- kan voortvloeien uit een vorig thema.
- kan door de leerkracht zelf vastgelegd worden

En ja, het kleuteronderwijs van vandaag is sterk ervaringsgericht. Onafgezien van hoe het thema gekozen werd, is het perfect mogelijk om aan de kleuters in de klas te vragen:

- **Waarom willen jullie werken?**
- **Waarover willen jullie leren?**
- **Wat willen jullie daar precies over te weten komen?**
- **Moeten we daar spullen over verzamelen?**
- **Moeten we daar andere mensen over aanspreken? ...**

in de hoek

In de hoek blijft in het onderwijs nog altijd het beeld van de 'gestrafte' oproepen. In modern onderwijs heeft 'hoekenwerk' echter een plaats verworven en krijgt in de hoek daardoor een andere betekenis. Natuurlijk is dit voor de kleinste kleutertjes anders dan voor 'de groten' uit de derde kleuterklas. Maar de uitdaging voor de kleuteronderwijzer is voor alle jaren dezelfde: zorgen voor een rijk klasklimaat.

Een rijk klasklimaat bereik je door de hoeken aan te passen en te verrijken met materialen die helpen om de gekozen doelstellingen te bereiken. Deze materialen kunnen zowel door de kinderen als door de juf worden meegebracht.

Een taak is zinvol als die wordt uitgevoerd door de kleuters om in een volgende activiteit te gebruiken vb we maken bloemen om te verkopen in de (bloemen)winkelhoek. Taken kan je overbrengen door ze te visualiseren (bv. via planningsbord, pictogrammen, foto's, stappenplan, ...)

differentiatie

De leerplandoelen die nagestreefd worden, blijven behouden voor iedereen. Maar differentiatie op vlak van de aangeboden materialen, de taken, de begeleiding, de organisatie, ... dringt zich op om ervoor te zorgen dat alle kleuters deze doelen kunnen bereiken.

Tevens dient de klasleerkracht bij het uitwerken van de opdrachten en activiteiten in de hoeken, na te denken waar de GOK-leerkracht functioneel kan ingeschakeld worden, waar de kleuters elkaar kunnen ondersteunen en waar de leerkracht zelf voor begeleiding zorgt. Telkens vanuit het oogpunt om zo goed mogelijk de doelen te bereiken.

verankering

Wat de kleuteronderwijzer zeker niet uit het oog mag verliezen is het vastleggen van wat de kleuters nu geleerd hebben. Dit gebeurt meestal in een kringgesprek.

Ook hier dient de leerkracht vooraf nagedacht te hebben over welke inhoud, vaardigheden, ervaringen,... in verband met het thema dienen verankerd te worden en op welke manier de kleuters hierbij actief zullen worden betrokken.

voorlopers?

De energie en de inzet van kleuteronderwijzers lijkt wel onuitputtelijk. Zij zijn bijna voortdurend bezig met hun 'leerlingen'. De vooruitgang die zij de groep en de individuele kleutertjes zien maken geeft natuurlijk veel terug.

Binnen onze scholengroep wordt nu op klas- en schoolniveau heel hard gewerkt om de differentiatie en het hoekenwerk nog veel doelbewuster te gaan gebruiken in de klaswerking. Het vergt natuurlijk van de klasleerkracht een heel sterk klasmanagement. Maar de resultaten zijn er dan ook naar: het onderwijs wordt veel zinvoller. De kleuters voelen zich ook veel meer betrokken bij wat er in de klas gebeurt. De actieve participatie verhoogt ook hun werklust én draagt zo bij tot een grotere leerwinst voor iedereen. Iedereen in het onderwijs voelt aan dat dit de toekomst is voor ons onderwijs. Onze kleuteronderwijzers ontpoppen zich echt als voorlopers...

Reflectie van een deelnemer:

Opvoeden en onderwijzen evolueert steeds meer van het overbrengen van kennis, inzicht en vaardigheden naar talenttraining en -coaching. Werken vanuit de grondgedachte van 'ieder met zijn talent' geeft leerkrachten de kans om te vertrekken vanuit de krachten en de interesses van het kind en het te helpen daarin te groeien. De school wordt dan een omgeving waar het kind zelfvertrouwen opbouwt.

Het aanbieden van zulk een warme en rijke omgeving is de uitdaging van ieder die professioneel met kinderen omgaat. Het is dan ook een grote verantwoordelijkheid die constant bijsturing en evolutie vraagt. We willen de kleuters immers niet op een eiland, maar te midden van de steeds veranderende maatschappij, laten ontwikkelen.

Door de focus van collectieve kennisoverdracht te verleggen naar gericht, doordacht en gedifferentieerd hoekenwerk, waar kinderen zelfstandig of in overleg, tot volwaardige oplossingen, inzichten en attitudes komen; proberen we dit rijke, geïntegreerde klasklimaat optimaal tot zijn recht te laten komen.

Is de rol van de leerkracht hiermee uitgespeeld? Verre van! Integendeel: het zal van de juf of meester extra inspanningen vragen om ontwikkelingsgerichte materialen aan te bieden, zinvolle opdrachten te voorzien, gericht en effectief te begeleiden, zorgkinderen te detecteren en te ondersteunen en _last but not least_ opgedane ervaringen te gaan consolideren. Zo kunnen zij de basis vormen waarop volgende inzichten kunnen rusten. De kerntaak van de leerkracht zal erin bestaan ieder kind's talenten en sterke punten te ontdekken en aan te spreken. Dit wil zeggen: samen werken aan gezamenlijke doelstellingen en competenties, maar ieder op zijn geëigende manier en persoonlijk ontwikkelingsstempo.

Of we daarmee ophouden met onderwijzen?

Misschien leren we stilaan dat "leren" een wisselwerking is: dat volwassenen kunnen putten uit de wereld van het kind, zoals het kind kan putten uit de wereld van de volwassene.

Leen Rosiers

ta den biezerd stroopt de pijpen op in het nielse broek

Ijzig koud was het op dinsdag 9 maart, maar de winterzon was al voor 8u30 van de partij zodat de leerlingen van de eerste graad er zeker van konden zijn dat hun dag va werkzaamheden natuurbeheer in het Niels Broek . Tijdens de Franse Avond van Den Biezerd, een succescombinatie van netwerking en genieten van lekkere dingen de eerste contacten gelegd tussen Sven Lambrechts (leerkracht Groenlaar en verantwoordelijke Natuurpunt Rupelstreek) en Marc Van Mensel (leerkracht Den Biezerd). Natuurpunt investeert reeds enkele jaren in gronden in het Nielse Broek om dit unieke gebied om te toveren tot een waardevol en toegankelijk natuurgebied.

Samenwerking met externe organisaties levert win-winsituatie op

Als vrijwilligersorganisatie is Natuurpunt altijd op zoek naar medewerkers. Op het braakliggende stuk schooldomein dat na de afbraak van de oude paviljoenen ontstond, werd jaren geleden een eigen natuurgebied gecreëerd, grenzend aan het Niels Broek. Daarom lag het ook voor de hand dat de school de vraag om het peterschap over het natuurgebied te aanvaarden, positief zou beantwoorden. Voor beide partijen was het immers een win-win situatie: voor de school omdat de groene ligging verzekerd blijft, onze leerlingen dichtbij extra murosactiviteiten kunnen beoefenen en voor Natuurpunt omdat helpende handen en extrasteun opduiken .

Het was duidelijk dat een éénmalige samenwerking en een occasioneel optreden niet zouden volstaan om de verschillende hectaren verwaarloosde weilanden en bossen opgekuist te krijgen. Daarenboven waren er ook sluikstorten en werd de biotoop geconfronteerd met bedreigende wildgroei. Afspraak werd gemaakt om op dinsdag 9 maart met de leerlingen aan de slag te gaan.

Een middel om de vakoverschrijdende eindtermen te realiseren.

Hoe de vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen te realiseren is een vraag die in veel scholen gesteld wordt. In Den Biezerd trachten we de eindtermen te verwezenlijken door aan (grotere en kleinere) projecten te werken. VOETEN en VOODEN worden getoetst aan de doelen en de inhoud van het project. Een van de vakoverschrijdende eindtermen Milieueducatie stelt dat de leerlingen bereid zijn mee te ijveren voor natuurbescherming en het behoud van waardevolle landschappen. Door de actie voldoen de leerlingen letterlijk aan deze eis. Maar tegelijk gaan ze ook inzien dat de bescherming van het milieu een zaak voor iedereen is. "De voetjes en de voodjes ivm milieueducatie (vakoverschrijdend) lopen gelijk", stelde Marc Van Mensel bij de voorstelling van het project. Vak- en klasoverschrijdend werken was geen probleem en de leerlingen konden onmiddellijk ui de praktijk voorbeelden geven van bodem- en waterverontreiniging en zelf zorgzaam omgaan met lucht, water en bodem. Door effectief aan de slag te gaan konden ze niet alleen aantonen, maar ook zien dat de verscheidenheid aan levende wezens samenhangt en beïnvloed wordt door landschapsstructuren en menselijke benutting van het milieu. Respectvol en zorgzaam omgaan met planten en dieren vormde de hoofdmoot van de actie.

Of: hoe een schijnbaar onbenullig project ervoor zorgt dat in één actiedag haast alle eindtermen Milieueducatie kunnen nagestreefd en gerealiseerd worden.

Natuurbeheer is ook een beetje mest scheppen...

Die ochtend dus: prachtig, maar ijskoud weer. 35 leerlingen en een handvol gemotiveerde leerkrachten staan ingeduffeld te luisteren naar het werkplan. "250 streekeigen bomen aanplanten, afbreken van verschillende koterijen en 400 meter afsluiting, verzamelen en afdragen van stalresten".

Een half uurtje later is iedereen in de weer. Gelukkig komen er rond 10 uur enkele leerlingen van de tweede graad verzorging met bekers heerlijk dampende thee en de appels van tutti frutti om de inwendige mens te versterken en de koude wat te verjagen. Meer vreugde nog wanneer tijdens de middagpauze deze leerlingen de natuurbeheerders met verse soep verrassen! Omstreeks half 4 werden de activiteiten tijdelijk gestaakt en werd met blije gezichten afscheid genomen, maar onmiddellijk werd afgesproken dat tijdens de GWP-week in mei leerlingen van de tweede graad de handen uit mouwen kunnen steken en hun broekspijpen oprollen.

